

- Uitzicht op Allingawier

WELKOM

Welkom in Allingawier, een prachtig authentiek Fries terpdorpje gelegen in de nabijheid van de voormalige Zuiderzee, in het veenweidegebied van de Friese zuidwesthoek. Hier ligt de bakermat van het wereldberoemde Friese stamboekvee.

De nabijheid van de zee was in dit gebied een bron van inkomsten, maar ook een bedreiging. In het pittoreske museumdorp loopt de opvaart door tot in het dorp en is de eeuwenoude kerk op een terp gebouwd. U vindt er oude ambachten, twee kerkjes en een schilderswerkplaats. Ook is er een grote boerderij, een grutterswinkel en een karakteristiek dorpscafé: 'de Meermin'. Op deze plaats komen de geschiedenis en de vele dorpsverhalen van dit Friese dorp en haar bewoners tot leven. De verhalen wachten geduldig op u...

***De volkscultuur van Friesland
in een notendop!***

- Kerkje met het bruggetje

I KERKJE & GALERIE

Kerkje

De kerk en het geloof was van zeer groot belang. Het was niet ongewoon om in een dorp meerdere kerken te hebben. In 1893 vond er zelfs in dit kleine dorp een afsplitsing plaats. Een groep Gereformeerden bouwde een eigen kerkje, aan de zuidkant van het dorp. Een heel klein kerkje. Misschien wel het kleinste kerkje van Friesland?

Galerie

Het is dit prachtige kleine kerkje dat vier keer per jaar de thuisbasis vormt van een bezienswaardige expositie, georganiseerd door galerie ZoFier uit Workum - woonplaats van Dokter Tinus.

Voor elke expositie creëert een aantal kunstenaars nieuw werk, geïnspireerd op thema's die aansluiten bij het museumdorp. ZoFier heeft een uitgebreide groep van circa veertig vaste kunstenaars die aan deze tentoonstellingen deelneemt. Regelmatig worden er ook gastkunstenaars uitgenodigd om mee te doen.

- Het witte bruggetje

Z BRUGGETJE

Een typisch Nederlands bruggetje dat te herkennen is aan de hoge kromming en witte kleur. De kenmerkende kromming maakte het mogelijk dat er onderdoor gevaren kon worden. Daardoor moest voor een oversteek over de brug echter wel even geklommen worden.

- Skûtsje Eelkje I

- Museumhaven Allingawier 1920

3 MUSEUMHAVEN; SKÛTSJE EELKJE EN IT HÛSKE

De Eelkje

Van 'skûtsjesilen' heeft u vast weleens gehoord. Het is een drie weken durend spektakel, dat midden in de zomer plaatsvindt op de Friese meren. Ons skûtsje 'De Eelkje', ligt op dit moment op de werf voor onderhoud. Ze wordt opgeknapt en komt straks weer in het museumhaventje van het dorp te liggen waar ze kan worden bezichtigd. Ze wordt teruggebracht in de originele staat van toen ze gebouwd werd in 1912. Zo kunnen wij ons straks echt voorstellen hoe het rond 1900 was om als schippersfamilie te leven en te werken op een traditioneel Fries skûtsje.

Het hûske (wc in het Fries)

Het rioleringsstelsel, dat al werd uitgevonden door de Romeinen, is in Nederland nog maar 100 jaar oud. In Allingawier stond het hûske aan de vaart. Neem een kijkje in het wc-huisje om te zien hoe het rioleringsstelsel van deze Friezen eruitzag.

- Het hûske

4 STROPERSHUT & UITZICHT

Stroperhut

Hier boette de visser/stroper zijn netten en rookte de paling die hij 's nachts had gevangen. De netten stonden overdwars in de vaart, er was dus geen scheepvaart mogelijk, de vaart was dichtgezet. Een rode lamp brandde als waarschuwing. 's Nachts zwommen de palingen in de netten, waarna de visser ze er 's ochtends vroeg uithaalde, om te worden gerookt en vervolgens te koop aangeboden. De meeste vissers werkten ook als stropers, en de hut werd dan ook gebruikt om gevangen hazen te laten besterven.

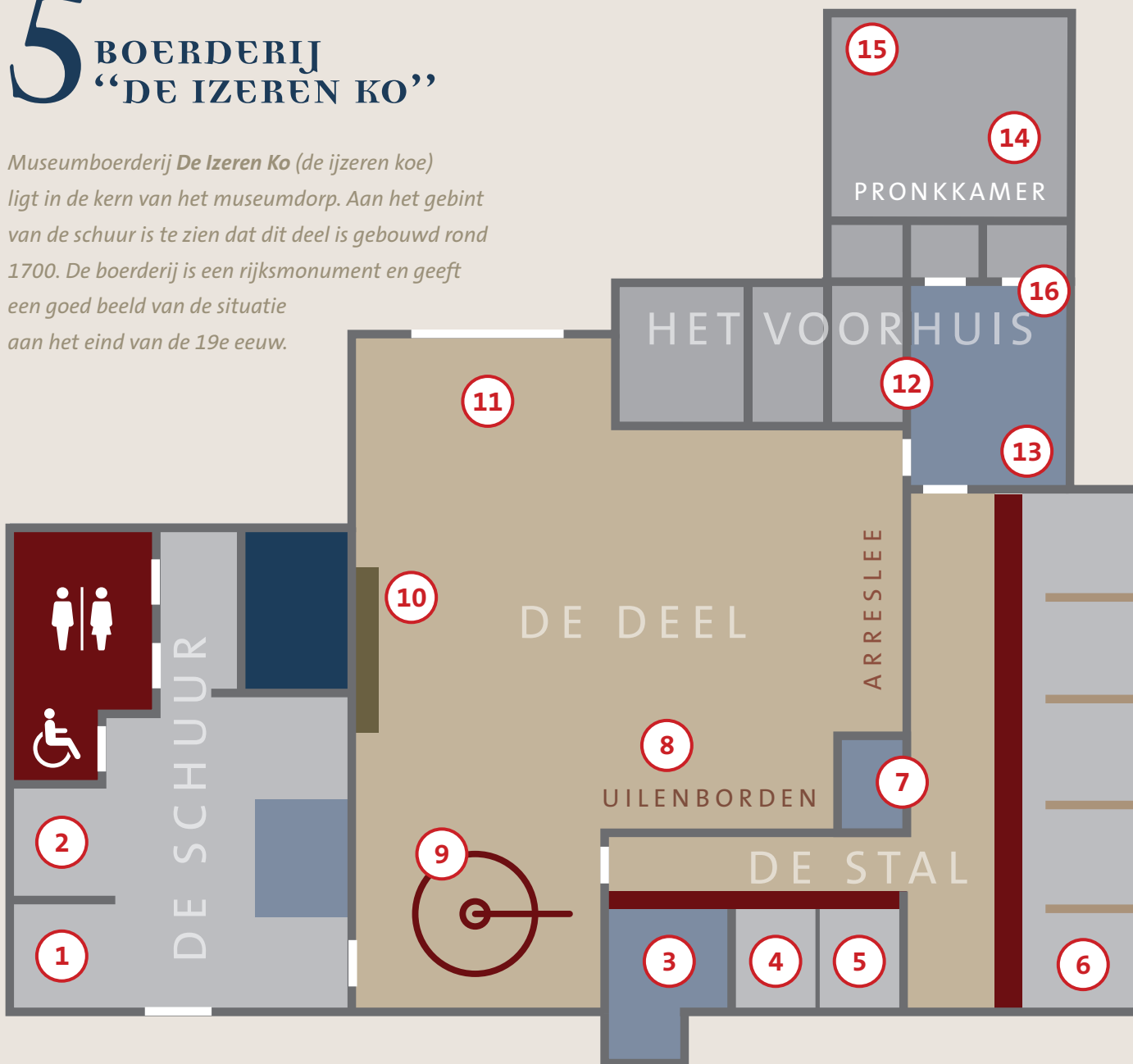
Uitzicht Makkummermeer

Allingawier lag aan het Makkumermeer of Koudmeer. In 1879 werd het meer, met een omvang van 375 hectare, drooggelegd. De polder is landbouwgebied en wordt van oost naar west doorsneden door het Van Panhuyskanaal. Dit kanaal is na de drooglegging gegraven.

In de jaren '70 heeft Yde Schakel, de grondlegger van de Aldfaers Erf route, een plan ontwikkeld om de polder weer onder water te zetten. Daarmee wilde hij het toerisme in de regio stimuleren. Hij was zijn tijd ver vooruit en zorgde toen voor veel controverse. Tegenwoordig staat herstel van het meer weer op de politieke agenda.

5 BOERDERIJ “DE IZEREN KO”

Museumboerderij *De Izeren Ko* (de ijzeren koe) ligt in de kern van het museumdorp. Aan het gebint van de schuur is te zien dat dit deel is gebouwd rond 1700. De boerderij is een rijksmonument en geeft een goed beeld van de situatie aan het eind van de 19e eeuw.

- Hondenkar

DE SCHUUR

1. HÛSKETONNEN

Een goed werkende wc was destijds niet zo vanzelfsprekend als nu. Je behoefte kon je kwijt in een 'hûske'. Het hûske naast de brug in Allingawier is zo'n wc-huisje. Het hûske werd met meerdere families gedeeld. Twee keer per week kwam een kar langs, waarin de hûsketonnen werden gelegegd. In delen van de Friese steden Leeuwarden en IJlst heeft het tonnensysteem bestaan tot in de tijd van de maanreizen en kleuren-tv.

2. HONDENKARREN

De hondenkar was het vervoersmiddel voor de gewone man. Een inwoner van Bolsward was met zijn hondenkar op de loop geraakt en er was heel wat schade aangericht. Dit moest anders concluderen de regering. Daarom werden er in 1844 in de Friese gemeenten wetten voor hondenkarren uitgevaardigd. In de straat het Oosterend te Leeuwarden kwamen bijvoorbeeld bordjes met het opschrift "éénrichtingsverkeer". Als bezitter van een hondenkar was je aan allerlei voorschriften gebonden: de riemen moesten een bepaalde breedte hebben, het stokraam een bepaalde lengte, en ook maakte het verschil of je één of meerdere honden had. Als je drie honden had, mocht er één onder de kar mits hij niet te groot was, en twee mochten voor de kar. Ook was het verplicht om een drinkbakje voor de honden bij je te hebben. Jongens onder de veertien mochten niet op een hondenkar zitten, maar moesten ernaast lopen. De jongens waren echter slim en zagen de politieagent al van verre aankomen. Met hun scherpe ogen herkenden zijn hem al aan zijn glimmende knopen.

Allingawier ligt in het veenweidegebied van de Friese zuidwesthoek. Hier ligt de bakermat van het wereldberoemde Friese stamboekvee. Boerderij 'de Izeren Ko' is zo'n oude veeteeltboerderij, gebouwd voor 14 melkkoeien, wat kleinvee en natuurlijk de onmisbare paarden. In de boerderij werd de melk tot zuivel verwerkt.

In de melkkelder onder de opkamer werd de melk opgeroomd. Met de rosmolen werd de karnmolen aangedreven en zo karnemelk en boter gemaakt. Die ging al in de achttiende eeuw per schuit naar de markt in Bolsward. Luister naar de verhalen van de boer en de boerin, de meid en de knecht. Zij vertellen u met geestdrift over hun dagelijkse bestaan, en leren u de kneepjes van het boeren vak.

DE STAL

3. ZOMERHUISJE

Dit deel van de stal had twee functies: in de winter werd het jongvee er ondergebracht en in de zomer deed deze stal - schoongeboend en gewit - dienst als dagelijks woonverblijf voor het boeregezin. Voor de boerin haddit grote voordelen: ze kon een oogje houden op het mechanisch karnen en op de kookkachel die in de stookhut stond. Bovendien bleef het voorhuis schoon.

4. DE WAS

Het wasbord, de plank, de stamper en de wringer, wie kent ze nog? Deze attributen uit de tijd dat stille, zacht zoemende wasmachines niet meer waren dan sciencefiction, ziet u hier tentoongesteld. Het wassen van kleding en beddengoed was in het verleden een flinke klus. De was werd buiten te drogen gelegd op een grasveldje, dat de bleek genoemd werd.

5. KINDERSPEELGOED

In de zomer, als de koeien buiten bleven, werd dit hoekje van de stal vrijgehouden, zodat de kinderen hier konden spelen.

“War in der Heimat bittere Not, in Holland gab’s Verdienst und Brot“

6. HANNEKEMAAIERS

Hannekemaaiër is de naam voor de, meestal uit Duitsland afkomstige, seizoenarbeiders, die hielpen met hooien en oogsten. Het eerste contact tussen de hannekemaaiër en de boer werd meestal gelegd op de markt. De meeste hannekemaaiërs keerden na hun eerste “Hollandgang” jaarlijks terug naar een vaste boer. Ze waren erg gewild bij de Nederlandse boeren. Het waren harde werkers die weinig kostten. Ze kregen een slaappleats in de stal. Het vee liep dan toch buiten in de wei. Buiten staat een standbeeld van een hannekemaaiër.

7. SJOERD

Sjoerd was een jongen die rond 1913 op de boerderij De Izeren Ko werkte. Hij kwam uit een groot gezin, dat het niet ruim had. Sjoerd was de oudste zoon, en op zijn twaalfde moest hij bij de boer aan het werk om geld te verdienen. Zijn ouders hadden zo een mond minder te voeden. In die tijd kwam dat regelmatig voor. Sjoerd was veel liever thuis gebleven en naar school gegaan. Uit een brief die hij aan zijn ouders schreef, komen we iets meer te weten over zijn bestaan als jonge knecht:

De bedstee in de stal werd gedeeld met Watze, de grote knecht, die een beetje vreemd was omdat hij met zijn werkbroek aan sliep. Watze was op vrijersvoeten en ‘s avonds vaak weg naar zijn scharrel, een meisje uit Exmorra. Sjoerd moest altijd in het donker opstaan om de koeien op te halen, zodat de boer ze kon melken. Na het avondeten las de boer stevast voor uit de Bijbel. Na een lange dag hard werken, kon Sjoerd dan maar met moeite zijn ogen openhouden. Het verhaal over Eva en de appel had indruk op hem gemaakt.

Hij heeft er een mooi kunstwerk over gemaakt, dat u hier kunt zien.

DE DEEL

“Via de deeldeuren konden de wagens naar binnen, naar de skuorreed. In het grootste deel van de schuur - de golle - werd hooi opgeslagen als wintervoer voor het vee. Ook werden hier allerlei wagens en gereedschap gestald. Zonodig was er ook nog wat extra plek voor wat kleinvee.”

8. UILENBORDEN

Het Friese woord ûleboerd betekent uilenbord. Uilenborden waren aanvankelijk alleen driehoekige houten borden op de uiteinden van de Friese schuur. Ze werden zo genoemd omdat de in de schuur nestelende kerk- en steenuilen voor het uit- en invliegen gebruik maakten van het ronde gat. Dit gat heet dan ook het ûlegat (uilengat). De oudste archiefvermelding is uit 1669.

Een uilenbord bestaat uit twee gedeelten. In het midden een versierde balk die een makelaar wordt genoemd. Friese uilenborden hebben aan weerszijden een knobbelzwaan met een gekromde hals. Er zijn veel verschillende vormen makelaars (versierde balk in het midden), die kunnen worden verdeeld in zes hoofdgroepen, naar gelang de streek waar ze voorkwamen. In sommige makelaars zit een harpmotief. Een groene harp betekent dat de boer eigenaar was van de boerderij; een witte harp betekent dat de boer de boerderij pachtte. In het uilengat zijn verschillende vormen uitgezaagd.

9. KARNMOLEN

De dagelijkse arbeid van de boerin was het verwerken van zuivel. Ze bewaarde de verse melk in zeven koperen aden. De room die kwam bovendrijven werd er dagelijks afgeschepd en in de karnton gegoten. Deze heeft u al in het zomerverblijf kunnen zien. Het karnmechanisme werd in beweging gebracht door een klein paard of “Kedde” dat rond de molen op de deel liep. Na het karnen werd de boter in de boteraad gekneet om het laatste restje vocht eruit te krijgen, en gezouten. Dit gebeurde in de melkkelder onder het voorhuis.

- Karnmolen in de Izeren Ko

- het maken van de boter

10. RATTENKLOOSTER

Een rattenklooster is een val voor rattenfamilies. De ratten werden naar binnen gelokt en konden er door het systeem niet meer uitkomen. Zo werden er regelmatig vele ratten ineens gevangen. In deze ruimte zijn ook andere bestrijdingsmiddelen van vroeger te zien.

II. VERVOER VAN VROEGER

Friese sjees

De Friese sjees werd door voorname boeren in Friesland gebruikt om naar de kerk of op visite te gaan. Dit vervoersmiddel had status en mocht in al zijn pracht en praal gezien worden. Hij werd getrokken door een enkel- of dubbelspan Friese paarden. De bak van de Friese sjees, waarin één of twee personen kunnen plaatsnemen, is vaak rijk versierd met houtsnijwerk en beschilderd.. De bak hangt tussen twee hoge wielen en heeft geen kap.

Vroeger werd de Friese sjees ook gebruikt voor de lokale drafsport. Vandaag de dag wordt de sjees nog gebruikt om er folkloristische shows en wedstrijden mee te rijden. Er lopen dan uiteraard Friese paarden voor. Bij het optuigen van de paarden worden hoofdstellen met rijkversierde oogkleppen, bijpassende schoftstukken en borsttuigen gebruikt. De paarden moeten tijdens het lopen goed 'tuigen', dat wil zeggen: statig stappen en ruim draven met fier geheven hoofden en hoge knieactie.

- Friese hengst Tsjalle.
Fotograaf: Karin Sevink.

Ons bekende Friese paard, ook wel de *Zwarte Parel* genoemd, heeft het oudste stamboek van Nederland dat is opgericht in 1879. Het KFPS "Koninklijk Friesch Paarden-Stamboek" wordt het graag geziene paard aldus omschreven:

"Daar staat hij. Het Friese paard. Fier. Sterk. Intelligent. Ietwat verheven. Alsof hij zich bewust is van de eeuwen die zijn voorouders hebben afgelegd. Alsof hij zich bewust is van de plek die hij inneemt in zovele harten."

- Dame in klederdracht

***"Een Fries ontdooit
zodra het begint te vriezen".***

Arreslee

Dit oude gezegde is ontstaan in een ver verleden toen er nog geen goede wegen waren. Het water was eigenlijk de enige verbinding tussen de steden, dorpen en boerderijen. Als dit water bevroor, ontstond een unieke situatie. De schaatsen werden uit het vet gehaald zodat men zich over het ijs (snel) kon verplaatsen. Er werden tochten gemaakt, en ijsherbergen deden goede zaken. Kortom, er was volop vertier op en om het ijs.

Rijke families en boeren bezaten naast hun rijtuigen meestal ook een of meer arrensleden. Soms waren dat grote baksleden voor vervoer van goederen en personen. De sleden die we nu nog tegenkomen zijn over het algemeen kleine sleetjes zoals de tikker, bedoeld voor pleziertochtjes of voor wedstrijden.

Bokkenwagen

De bokkenwagen was een wagen die werd getrokken door bokken of geiten. Pony's waren niet in gebruik bij de Friese boeren, die werden gezien als luxe dieren voor rijke kinderen.

Duwslee

Met deze slee wil iedereen weer kind zijn! Natuurlijk is het ook fijn om je (klein-)kind te vervoeren in deze geweldige duwslee, om het al schaatsend mee te nemen over het ijs.

- De boerin met het lichtbaken

HET VOORHUIS

12. MEIDENKAMER

Boven op de hooizolder sliep de dienstmeid van de boerin. Ze kreeg een eigen slaappleaats dicht bij de boerenfamilie, zodat de boerin een oogje in het zeil kon houden.

13. WINTERKAMER

Deze ruimte werd alleen 's winters bewoond. Omdat er geen stookgelegenheid was, liet men de deur naar de veestalling open, zodat de warmte van het vee tot in de kamer kon doordringen. U ziet het eenvoudige meubilair en de voorwerpen die in de huishouding werden gebruikt. Er is ook een bedstee met een boven- en onderbed. Het onderbed, dat in dit geval diende als slaappleaats voor de kinderen, was vroeger als aardappelkelder gebruikt. Als er tekort aan slaapruijnte ontstond, werd het keldertje schoongemaakt en van stro en beddegoed voorzien.

14. OP- OF PRONKKAMER

Als u weer in de tussenkamer staat, kunt u via de trap naar de Op- of Pronkkamer. In deze ruimte werd een van de twee bedsteden gebruikt als slaappleaats voor het ouderpaar, vandaar de kribbe aan het voeteneind. In deze ruimte werd ook de visite ontvangen. U ziet hier een betegelde schouw, een turfbak en de originele meubels, waaronder een Molkwerumer kast, beschilderd met Bijbelse taferelen. Molkwerum was lange tijd een bijzonder dorp, waar de schilderkunst een belangrijke plaats innam, vergelijkbaar met Hindelopen.

15. LICHTBAKEN

Allingawier was vanouds een vissersdorp, gelegen aan het voormalige Makkumermeer. De boerderij diende vaak als baken voor vissers, vandaar de typische plaats van de olielamp, vlak voor het linkerraam. 's Avonds werd de lamp ontstoken ten teken dat daar de vaste wal lag.

16. DE KELDER

De Friese boeren kampten met het probleem dat melk en zuivel kort houdbaar zijn. Als oplossing bedachten zij de voorloper van de koelkast: de melkkelder. De kelder ligt deels onder het maaiveld en de temperatuur ligt er vijf tot tien graden lager dan elders in de boerderij, dankzij het koele grondwater en de isolerende werking van de aarde. Door de luikvensters tegen elkaar open te zetten werd het er nog koeler. In tegenstelling tot de kelders van het gemengde bedrijf op de zandgronden, waren de Friese melkkelders in het weidegebied betegeld en dus gemakkelijk schoon te houden. In de kelder ziet u melkemmaars, stenen potten, roombakken, karngerei, pekelvaten (voor vlees), een pekelbak (voor het zouten van kaas), een bascule en boterkoppen. Deze koppen dienden voor het merken van de boter, omdat iedere boerin haar eigen merkteken voerde op de markt. De boter ging naar de markt in Bolsward en ook via Harlingen naar Engeland. Er was veel zuivelhandel tussen Friesland en het Verenigd Koninkrijk. De Engelse woorden **cheese** en **butter** zijn in het Fries **tsiis** en **bûter** en bijna identiek qua uitspraak.

6 BRANDWEERHUISJE

Tot in de late middeleeuwen werden de meeste huizen nog van hout gebouwd. Een brand kon dus makkelijk overslaan. Daarom hingen er overal emmers. Als er dan brand was, gristen de bewoners zo'n emmer van de haak en snelden naar de brandhaard. Vanaf de sloot gaven ze de emmers water dan aan elkaar door. Niet heel efficiënt natuurlijk, dus vanaf ongeveer 1600 waren bewoners verplicht hun huizen uit steen op te trekken.

Niet lang daarna werd de brandspuit uitgevonden. Als er brand was, haastten brandweermannen (spuitgasten) zich naar het brandspuithuisje om de spuitkar uit te rijden en de brand te blussen.

Er waren achttien mensen nodig om de brandspuit in werking te brengen. Met mankracht werd het water uit de sloot gepompt om de brand te blussen. De jassen van de brandweermannen waren van leer gemaakt. U ziet ook een stok van de Brandmeester.

7 SMEDERIJ

- Museumstraat naar restaurant

Een bezoek aan de dorpsmederij is een must. De smid is dagelijks in de smidse aan het werk. Hij maakt van oudsher zelf het ijzeren gereedschap en repareerde dat van anderen.

Zo repareerde hij werktuigen van de boer, bootonderdelen van de schipper en keukengerei van de boerin. Hij was ook hoefsmid en besloeg alle paarden uit het dorp en omgeving. Verder werkte hij als fietsenmaker. De vooruitgang hing als een heet hangijzer om zijn nek, maar hier in ons museumdorp heeft hij de tand des tijds weerstaan. Zodat hij zijn ambacht hier aan u kan tonen.

- Gereedschappen in de smederij

- De grote kerk

- Sjoerd in de schilders werkplaats

8 GROTE KERK

De oudste kerk in het Friese Museumdorp is een Nederlands Hervormde Kerk uit 1635. Het is een eenvoudige kerk, maar de sierlijke guirlandes, geschilderd op de wand achter de eiken banken, zijn zeker het bewonderen waard. Het interieur bevat geen versiering of herenbanken, iets dat karakteristiek is voor het protestantisme. De kerkbanken uit 1545 zijn er bijzonder. In de toren vindt u een gedenksteen daterend uit 1635.

Ook het exterieur van de kerk is eenvoudig. Bij de bouw in 1635 zijn gotische ramen aangebracht, zoals die waarschijnlijk ook aanwezig waren in de oude kerk die in dat jaar is gesloopt. De kerk werd tussen 1783 en 1788 verbouwd.

Aan de kleur van de steen bij de koorsluiting is te zien dat de kerk toen is ingekort. De twintig meter hoge toren heeft zeer dikke muren en in de toren hangt een luidklok die afkomstig is uit de oude kerktoren. Deze klok is in 1599 gegoten door Henrik Hegewaert uit Kampen.

9 SCHILDER & SCHOENMAKER

De schilders werkplaats

De originele schilderswerkplaats van het dorp is gevuld met verfblikken en pigmenten, kwasten en penselen, blikken met terpentijn, doeken en poetslappen. Ook staan er nog ezels.

De schilder zorgde voor al het geschilderde houtwerk in het dorp, binnen- en buitenshuis. Hij was ook decorateur. Met vaste hand en uiterste precisie, toverde hij eenvoudige houten panelen om tot ware kunst. Omdat drukpersen niet gangbaar waren en er geen printers bestonden, werd de schilder ook gevraagd voor reclame-uitingen en schilderde hij fraaie uithangborden.

De schoenmaker

Achter in de schilderswerkplaats treft u de schoenmakerij aan. De tentoongestelde materialen en gereedschappen zijn van de Familie Bouwsma uit Sloten en zijn 150 jaar oud. Met deze materialen is nog tot 1984 gewerkt!

- Café de Meermin met achterzaaltje

IO CAFÉ DE MEERMIN & ACHTERZAALTJE

Café de Meermin

Omdat Allingawier vroeger een vissersdorp was en het café aan het water lag, heet het cafeetje “De Meermin”.

De mythe vertelt dat de meermin - half vrouw, half vis - met haar zachte gezang, schippers naar de klippen lokte. De meerminnen waren er op belust de vissersmannen verliefd te laten worden en in het verderf te storten. In de middeleeuwen gebruikte de kerk dit verhaal om mensen te waarschuwen tegen het kwaad van de verleiding. De naam spreekt tot de verbeelding. Zou er echt een meermin in het Makkumermeer hebben geleefd? Hoe sprookjesachtig dit ook klinkt,

het is niet waar!

Het achterzaaltje

Het café heeft ook een “achterzaaltje”. Dit zaaltje werd vroeger voor allerlei doeleinden gebruikt; van feestjes en vergaderingen tot toneelvoorstellingen en repetities van het plaatselijke muziekkorps. Ook werden hier door de dorpsbewoners “snode plannen” uitgedacht. Kortom, een zeer belangrijke ontmoetingsplaats.

- Het drankorgel

Drankorgel

Dit authentieke drankorgel stamt uit 1850. Het is eerst van de Familie de Jong geweest, ook wel bekend als Douwe Egberts de Jong. Douwe Egberts uit Joure had een slijterij achter in zijn winkel.

Een drankorgel is een stellage waarin vaten met sterke drank lagen. Door tegen het houten vat te tikken, kreeg je een indruk van de hoeveelheid drank die nog in het vat zat.: de verschillende vaten gaven verschillende klanken. Slijterijen hadden een drankorgel met vaten gevuld met onder andere jenever en brandewijn. Klanten kwamen destijds nog met een lege fles naar de slijter om die te laten vullen uit het vat. Aan het einde van de 19e eeuw werd drankorgel een synoniem voor een alcoholist.

- Bakvormen

- Molen 't Lam

II BAKKERIJ & GRUTTERS WINKEL

Bakkerij

De zoetige geur van de originele Friese drabbelkoeken die over de uitgestrekte landerijen waart, vindt zijn oorsprong in de ambachtelijke bakkerij van Allingawier. Als de wind vanuit het oosten waait, kunt u ze op de Afsluitdijk al ruiken. De drabbelkoek is een zoete lekkernij die naar oud recept in roomboter wordt gebakken. Kijk toe hoe ze ambachtelijk worden bereid. Als u geluk heeft, mag u een stukje proeven.

TIP

En als het u ook nog voortreffelijk smaakt, dan neemt u gewoon een hele zak mee naar huis!

Grutterswinkel

Zo rond 1200 waren dit *decrudenere*, de handelaren in kruiden voor medisch gebruik. Zij waren de voorlopers van apotheken en drogisterijen, en verkochten medicijnen die waren bereid uit mengsels van planten. Ook koffie en thee golden in die tijd als medicinaal. Later kwamen daar de specerijen bij die niet voor geneeskundig gebruik bestemd waren. Geleidelijk aan gingen de kruideniers meer kant en klare producten verkopen, terwijl de bereiding van medicijnen werd overgenomen door apothekers. Zo kreeg de kruidenier zijn moderne betekenis.

Brandsma Koffie

Brandsma koffie laat u zien hoe in de periode 1893 -1905 koffie werd gezet.

“Waar vertrouwde koffiekwaliteit en vernieuwde producten elkaar vinden, waar pure koffie beleving en duurzaamheid samenkomen. Dat maakt ons bijzonder, al vier generaties lang!” - Menno Brandsma

Mole 't Lam

De prachtige producten van Molen 't Lam die u bij ons in de bakkerij vindt worden in de oude molen van Woudsend gemalen. Deze molen wordt in het jaar 1511 al genoemd. Hij was toen eigendom van het Karmelitenklooster, die hebben hem waarschijnlijk laten bouwen. Eind jaren 50 komt de molen stil te staan en wordt dan onderhouden als monument. In 1980 kwam Molenaar Cees Notenboom als vrijwillig molenaar op de molen. En vanaf 1993 wordt er door hem weer daadwerkelijk gemalen. De visie van Cees Notenboom en zijn vrouw Marjon is gericht op biologische- en streekgerichte producten. Het schaarse geproduceerde biologische graan wat er gemalen wordt komt uit Groningen en sinds kort ook weer uit Friesland. En zo is deze molen de enige molen die biologisch producten maalt en produceert weer vol op in productie en worden de granen niet alleen gemalen maar ook gepelt...

precies zoals 300 jaar geleden!

Age's Hûske

- Naambordje Age's Hûske

Iz AGE'S HÛSKE

Age's Hûske

Leden van de kerk die geen onderdak hadden, mochten wonen in dit huisje van de diaconie. Als u het eeuwenoude arbeidershuisje betreedt, ervaart u meteen de knusse, warme gezelligheid ervan. Tegelijk zult u zich verbazen: hoe heeft een gezin ooit in zo'n kleine ruimte kunnen leven? U moet in het huisje staan om dat te ervaren.

Er is maar één kamertje: met een krakende bedstee, een verweerde keukentafel, wat stoelen en een gietijzeren kolenkachel, die ook als fornuis dienst deed. Een huisje zo klein, maar warm en functioneel.

